

แนวนโยบายการทำธุรกรรมด้านสินเชื่อ

3 สิงหาคม 2551

จัดทำโดย

สำนักนโยบายความเสี่ยง

ฝ่ายนโยบายความเสี่ยง

สาขานโยบายสถาบันการเงิน

ธนาคารแห่งประเทศไทย

โทรศัพท์ 0-2283-5304 , 0-2283-5303

โทรสาร 0-2283-5983

e-mail: SuwannJa@bot.or.th, Paphasik@bot.or.th

ฟนสว90-คส21002-25510803

คส210

วันที่ 3 ส.ค. 2551

แนวนโยบายธนาคารแห่งประเทศไทย
เรื่อง แนวนโยบายการทำธุรกรรมด้านสินเชื่อ

1. เหตุผลในการออกแนวนโยบาย

ในการบริหารความเสี่ยงด้านเครดิต ซึ่งเป็นความเสี่ยงที่เกิดจากการที่ลูกค้าของสถาบันการเงินไม่สามารถปฏิบัติตามสัญญาในการชำระคืน หรือความเสี่ยงที่เกิดจากโอกาสที่ลูกค้าอาจไม่สามารถชำระคืนได้ จนเป็นเหตุให้ถูกปรับลดอันดับความน่าเชื่อถือลงนั้น สถาบันการเงินจำเป็นต้องมีกระบวนการพิจารณาด้านสินเชื่อที่เหมาะสม รัดกุม ภายใต้แนวนโยบายที่สถาบันการเงินกำหนดขึ้น เพื่อป้องกันความเสี่ยงดังกล่าว ธนาคารแห่งประเทศไทยได้ออกแนวนโยบายเกี่ยวกับระเบียบและหลักเกณฑ์ในการให้สินเชื่อ การก่อภาระผูกพัน การลงทุนในหลักทรัพย์ และการขายสินทรัพย์ และหลักเกณฑ์เกี่ยวกับเอกสารประกอบการพิจารณาสินเชื่อ เพื่อประโยชน์ในการดำเนินงานของสถาบันการเงิน และเป็นการปรับปรุงกระบวนการให้สินเชื่อของสถาบันการเงินมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

การปรับปรุงแนวนโยบายในครั้งนี้ เป็นการรวบรวมหลักเกณฑ์เกี่ยวกับแนวนโยบายการทำธุรกรรมด้านสินเชื่อ รวมถึงธุรกรรมที่มีลักษณะคล้ายการให้สินเชื่อ เช่น การให้เช่าซื้อ การให้เช่าแบบลีสซิ่ง เป็นต้น มาไว้ในฉบับเดียวกัน โดยสาระสำคัญของหลักเกณฑ์ไม่มีการเปลี่ยนแปลงจากหลักเกณฑ์เดิม โดยได้ขยายขอบเขตการกำกับดูแลให้บริษัทเงินทุน และบริษัทเครดิตฟองซิเออร์ ต้องถือปฏิบัติตามแนวนโยบายฉบับนี้ด้วย

2. ขอบเขตการบังคับใช้

แนวนโยบายฉบับนี้ให้ใช้บังคับกับสถาบันการเงินทุกแห่งตามกฎหมายธุรกิจสถาบันการเงิน

3. ประกาศและหนังสือเวียนที่ยกเลิก

ประกาศและหนังสือเวียนที่ยกเลิก ตามเอกสารแนบ 1

4. เนื้อหา

4.1 แนวนโยบายการทำธุรกรรมด้านสินเชื่อ

4.1.1 แนวนโยบาย

(1) ธุรกรรมการให้สินเชื่อ การก่อภาระผูกพัน และการทำธุรกรรมที่มีลักษณะคล้ายการให้สินเชื่อ

(1.1) สถาบันการเงินต้องมีนโยบายสินเชื่อ ซึ่งอย่างน้อยควรกำหนดในเรื่องประเภท และสัดส่วนวงเงินการให้สินเชื่อโดยรวม การก่อภาระผูกพัน และการทำธุรกรรมที่มีลักษณะคล้ายการให้สินเชื่อโดยรวมแก่ภาคเศรษฐกิจต่างๆ หรือประเภทธุรกิจที่อยู่ในภาคเศรษฐกิจนั้น ๆ โดยพิจารณาความเพียงพอของเงินกองทุน วิธีการบริหารความเสี่ยง และผู้รับผิดชอบ

(1.2) สถาบันการเงินที่จดทะเบียนในประเทศ จะต้องจัดทำนโยบายในการทำธุรกรรมด้านสินเชื่อ ซึ่งจะต้องได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการสถาบันการเงิน โดยคณะกรรมการสถาบันการเงินจะต้องควบคุมให้มีการปฏิบัติตามข้อกำหนดดังกล่าวโดยเคร่งครัด และมีมาตรการในการลงโทษแก่ผู้ที่มีเจตนาไม่ปฏิบัติตามระเบียบนั้น ให้จัดเก็บนโยบายดังกล่าวไว้ที่สถาบันการเงินเพื่อที่ธนาคารแห่งประเทศไทยสามารถตรวจสอบได้ รวมทั้งควรมีการทบทวนนโยบายดังกล่าวเป็นประจำอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง

(1.3) สาขาของธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศ อาจดำเนินการตามหลักเกณฑ์ที่สำนักงานใหญ่ของสาขาของธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศกำหนดไว้ หรือถือปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่เป็นสากลแล้ว

ทั้งนี้ แนวนโยบายการทำธุรกรรมด้านสินเชื่อของสถาบันการเงิน ควรมีการสื่อสารให้กับพนักงานที่เกี่ยวข้องทราบด้วย

(2) ธุรกรรมการลงทุนในหลักทรัพย์

ให้สถาบันการเงินกำหนดนโยบาย ระเบียบและหลักเกณฑ์การซื้อและขาย หรือลงทุนในหลักทรัพย์โดยอย่างน้อยให้มีข้อกำหนดในเรื่องผู้รับผิดชอบและขั้นตอนต่าง ๆ จนถึงขั้นตอนการจ่ายเงินและการรับเงิน การรายงานการซื้อและขายหลักทรัพย์ที่ได้รับอนุมัติแล้ว เช่นเดียวกับการให้สินเชื่อ การก่อภาระผูกพัน และการทำธุรกรรมที่มีลักษณะคล้ายการให้สินเชื่อ

(3) การขายสินทรัพย์

ให้สถาบันการเงินกำหนดนโยบาย ระเบียบ และหลักเกณฑ์การขายสินทรัพย์ทั้งสังหาริมทรัพย์และอสังหาริมทรัพย์ โดยอย่างน้อยให้มีข้อกำหนดในเรื่องหลักเกณฑ์ผู้มีอำนาจอนุมัติ ผู้รับผิดชอบ ขั้นตอนหรือวิธีการขายสินทรัพย์ การรายงานเมื่อขายสินทรัพย์แล้ว

4.1.2 การแบ่งแยกอำนาจหน้าที่

(1) ให้กำหนดผู้รับผิดชอบงานความเสี่ยงด้านเครดิตแยกจากบุคคลอื่น โดยรับผิดชอบการพิจารณาสินเชื่อ การก่อภาระผูกพัน และการทำธุรกรรมที่มีลักษณะคล้ายการให้สินเชื่อ ก่อนนำเสนอผู้มีอำนาจอนุมัติ ทั้งนี้ หลักเกณฑ์การพิจารณาอย่างน้อยจะต้องมีข้อกำหนดในเรื่องความเสี่ยงในการชำระหนี้คืนตามกำหนดเวลา ตามลักษณะหรือประเภทสินเชื่อ หลักประกันหรือผู้ค้ำประกัน (ถ้ามี) หลักเกณฑ์การคิดดอกเบี้ย เป็นต้น

(2) ให้กำหนดผู้มีอำนาจอนุมัติการให้สินเชื่อ การก่อภาระผูกพัน และการทำธุรกรรมที่มีลักษณะคล้ายการให้สินเชื่อ ในแต่ละระดับให้เหมาะสม โดยอาจแยกอำนาจการอนุมัติตามตำแหน่งและอำนาจอนุมัติของคณะกรรมการสินเชื่อ ทั้งนี้ ผู้มีอำนาจอนุมัติตามข้อนี้จะต้องมิใช่บุคคล หรือคณะบุคคลตามข้อ 4.1.2 (1) ยกเว้นกรณีลูกค้าย่อยหรือวงเงินต่ำ

(3) ให้กำหนดผู้รับผิดชอบหรือผู้ตรวจสอบความถูกต้องของการปฏิบัติ ภายหลังการอนุมัติสินเชื่อ การก่อภาระผูกพัน และการทำธุรกรรมที่มีลักษณะคล้ายการให้สินเชื่อ เช่น ตรวจสอบการอนุมัติจากผู้มีอำนาจตามข้อ 4.1.2 (2) ตรวจสอบการปฏิบัติตามเงื่อนไขในการอนุมัติ ธุรกรรมดังกล่าว ตรวจสอบการทำสัญญา การจำนำ การจำนอง การค้ำประกัน รวมทั้งผู้รับผิดชอบ ความถูกต้องสมบูรณ์ในการจ่ายเงิน หรือการก่อภาระผูกพัน ผู้รับผิดชอบหรือผู้ตรวจสอบตามข้อนี้จะต้องมิใช่บุคคล หรือคณะบุคคลตามข้อ 4.1.2 (1) และ (2)

(4) ให้กำหนดผู้รับผิดชอบในการรายงานข้อมูลการให้สินเชื่อ การก่อภาระผูกพัน และการทำธุรกรรมที่มีลักษณะคล้ายการให้สินเชื่อ ต่อคณะกรรมการสถาบันการเงิน หรือคณะกรรมการชุดอื่นที่ได้รับมอบหมายเป็นประจำ

(5) ให้กำหนดผู้รับผิดชอบตรวจสอบการให้สินเชื่อ การก่อภาระผูกพัน และการทำธุรกรรมที่มีลักษณะคล้ายการให้สินเชื่อข้างต้น เป็นประจำ โดยหน่วยงานหรือผู้ตรวจสอบดังกล่าวจะต้องมิใช่บุคคล หรือคณะบุคคลตามข้อ 4.1.2 (1) ถึง (3) และการรายงานผลการตรวจสอบ โดยตรงต่อคณะกรรมการของสถาบันการเงิน

4.1.3 เอกสารประกอบการพิจารณาในการทำธุรกรรมด้านสินเชื่อ

(1) สถาบันการเงินควรมีหลักเกณฑ์ หรือแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับเอกสารประกอบการพิจารณาในการทำธุรกรรมด้านสินเชื่อที่ช่วยในการวิเคราะห์การให้สินเชื่อ และติดตามดูแลลูกหนี้อย่างต่อเนื่องหลังจากได้รับสินเชื่อแล้ว โดยข้อมูลดังกล่าวต้องมีความสมบูรณ์เพียงพอ และช่วยให้สถาบันการเงินบรรลุวัตถุประสงค์ดังนี้

(1.1) ตัดสินใจในการอนุมัติให้มีการทำธุรกรรมและประเมินความเสี่ยงได้อย่างต่อเนื่อง

(1.2) เข้าใจวัตถุประสงค์การขอทำธุรกรรม การใช้เงินที่ได้จากการทำธุรกรรมด้านสินเชื่อ นั้น และที่มาของเงินในการชำระหนี้ได้ รวมทั้งประเมินความสามารถในการชำระหนี้ได้ทันการณ์

(1.3) มั่นใจได้ว่ามีสิทธิเรียกร้องต่อลูกหนี้ได้ตามกฎหมาย

(2) เอกสารที่สถาบันการเงินควรมีไว้ประกอบการพิจารณาในการทำธุรกรรมด้านสินเชื่อ ควรประกอบด้วยข้อมูลที่เข้าลักษณะอย่างน้อยดังนี้

(2.1) เอกสารที่แสดงสถานะ การดำเนินงาน แผนงานหรือนโยบายในการดำเนินธุรกิจของลูกหนี้ ซึ่งสามารถนำมาพิจารณา และวิเคราะห์อนาคตของกิจการนั้นได้ เอกสารที่กล่าวควรรวมถึงเอกสารของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับลูกหนี้ โดยเทียบเคียงกับนิยามผู้ที่เกี่ยวข้องตามความในมาตรา 4 ของพระราชบัญญัติธุรกิจสถาบันการเงิน พ.ศ. 2551

(2.2) เอกสารที่แสดงความสามารถในการชำระหนี้

(2.3) เอกสารที่แสดงรายละเอียดภาระผูกพันของลูกหนี้ที่มีต่อบุคคลอื่น ทั้งด้านเป็นเจ้าหนี้และลูกหนี้ รวมทั้งหลักประกันที่เป็นทั้งสังหาริมทรัพย์และอสังหาริมทรัพย์ ทั้งที่ได้มาและขายไป

(3) เอกสารประกอบการทำธุรกรรมด้านสินเชื่อจะต้องมีความเป็นปัจจุบัน และให้ถ่ายเอกสารจัดเก็บไว้ในแฟ้มประวัติของลูกหนี้แต่ละราย นอกจากนี้สถาบันการเงินอาจจะกำหนดเป็นเงื่อนไขในสัญญาว่าภายหลังลูกหนี้ได้ทำธุรกรรมไปแล้วก็ยังมีพันธะต้องจัดส่งเอกสารให้สถาบันการเงินอย่างต่อเนื่องจนกว่าจะหมดหนี้ เพื่อที่สถาบันการเงินสามารถติดตามได้อย่างมีประสิทธิภาพ และหากลูกหนี้ไม่ปฏิบัติตาม ควรใช้เป็นข้อสันนิษฐานเบื้องต้นได้ว่าลูกหนี้อาจต้องการปกปิดฐานะหรือความสามารถในการชำระหนี้ที่แท้จริง ซึ่งในบางกรณีอาจถึงขั้นที่สถาบันการเงินถือเป็นเหตุระงับการทำธุรกรรม หรือเรียกชำระหนี้คืนก็ได้

(4) ให้สถาบันการเงินถือปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ และแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับเอกสารประกอบการทำธุรกรรมด้านสินเชื่อแก่ลูกหนี้ของสถาบันการเงินทุกราย โดยกรณีลูกหนี้รายเก่าให้นำหลักเกณฑ์มาใช้ทุกครั้งเมื่อมีการทบทวนสินเชื่อสำหรับลูกหนี้รายนั้น

5. วันเริ่มต้นบังคับใช้

แนวนโยบายนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 4 สิงหาคม พ.ศ. 2551 เป็นต้นไป

ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยและหนังสือเวียนที่ยกเลิก

ที่	วันที่ ประกาศ ธปท. / หนังสือเวียน	ประเภท	เลขที่	เรื่อง
1	7 เมษายน 2531	หนังสือเวียน	ณว. (ว) 391/2531	การตรวจสอบหนังสือค้ำประกันที่ใช้ เป็นหลักประกันของประกวดราคา
2	16 สิงหาคม 2543	หนังสือเวียน	ธปท. สนส.(21) ว. 2130/2543	การปฏิบัติเกี่ยวกับการให้สินเชื่อ การก่อภาระผูกพัน การลงทุนใน หลักทรัพย์ และการขายสินทรัพย์ของ ธนาคารพาณิชย์
3	12 ธันวาคม 2544	หนังสือเวียน	ธปท. สนส. (21) ว. 2725/2544	เอกสารประกอบการพิจารณาให้สินเชื่อ

คำถาม – คำตอบแบบท้ายแนวนโยบายธนาคารแห่งประเทศไทย
เรื่อง การทำธุรกรรมด้านสินเชื่อ

	ประเด็นหารือ	แนวคำตอบ
การวิเคราะห์สินเชื่อเพื่อผู้สูงอายุโดยมีที่อยู่อาศัยเป็นหลักประกัน (เพิ่มเติมวันที่ 15 ธ.ค. 60 โดยมีผลบังคับใช้ตั้งแต่ 1 ม.ค. 61)		
1	ในกรณีที่สถาบันการเงินต้องการให้ สินเชื่อเพื่อผู้สูงอายุโดยมีที่อยู่อาศัยเป็น หลักประกัน สถาบันการเงินต้องพิจารณา ความสามารถในการชำระหนี้อย่างไร (เพิ่มเติมวันที่ 15 ธ.ค. 60 โดย มีผลบังคับใช้ตั้งแต่ 1 ม.ค. 61)	ให้สถาบันการเงินถือปฏิบัติตามแนวนโยบายธนาคาร แห่งประเทศไทยว่าด้วยการทำธุรกรรมด้านสินเชื่อ โดยสถาบันการเงินสามารถพิจารณาจากกระแสเงินสด ที่คาดว่าจะได้รับจากมูลค่าหลักประกันและสภาพคล่อง ในการจำหน่ายหลักประกันดังกล่าวเมื่อผู้กู้เสียชีวิต หรือครบกำหนดอายุสัญญาสินเชื่อได้ และให้พิจารณา ความพร้อมของผู้กู้ในการได้รับสินเชื่อร่วมด้วย เช่น ความรู้ความเข้าใจในลักษณะของสินเชื่อ ความเสี่ยง และผลตอบแทนจากการกู้ยืม สิทธิและผลกระทบต่อ ผู้กู้และผู้ที่เกี่ยวข้องได้รับผลกระทบจากการขอสินเชื่อเมื่อ ผู้กู้เสียชีวิตหรือครบกำหนดอายุสัญญาสินเชื่อ